

Наука -
школі

УДК 37.014.621

ОСВІТНІЙ ОКРУГ: СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ТА ЗРАЗКИ ОСНОВНОЇ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

У статті проаналізовано діюче Положення про освітній округ, виявлено суперечності, розроблено теоретико-технологічні засади системи управління та зразки основної ділової документації освітнього округу.

Ключові слова: освітній округ, вищий, виконавчий та додаткові органи управління округу, договір про спільну освітню діяльність.

Іван ОСАДЧИЙ

Начальник відділу освіти Ставищенської РДА Київської області, доктор педагогічних наук, автор-герой Всеукраїнського проекту „Педагогіноватори в Україні”, автор найбільш затребуваної в Україні ідеї „освітніх округів”

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Постановка проблеми. Аналіз розвитку українського суспільства впродовж останніх двох десятиліть дозволив виявити стійку тенденцію до поглиблення диференціації соціуму, формування відносно стабільних соціальних

груп із різним соціально-економічним статусом.

Цілком закономірно, що в соціальних групах із різним соціально-економічним статусом сформувалися відмінні освітні потреби, а їх можливості (зокрема й майнові) щодо надання власним дітям освіти значно різняться. Тому природно, що традиційна неререформована система загальної середньої освіти сільської місцевості, центральною ланкою якої була окрема сільська школа, вже не могла забезпечувати надання розширеного спектра освітніх послуг, які

виявилися затребуваними новим соціумом.

Саме тому з об'єктивних причин на зламі століть педагогічна практика, а потім і наука, почали пропонувати нові мережеві форми організації територіальних освітніх систем, які формалізувались (матеріалізувались) у вигляді освітніх округів. Ці процеси стали можливими завдяки здобуткам психолого-педагогічних наук щодо диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації суспільного життя (зокрема й у сфері педагогічної творчості), системним діям держави із забезпечення сільських шкіл комп'ютерною технікою та шкільними автобусами.

Проблеми удосконалення діяльності сучасних сільських територіальних систем освіти, створення та функціонування освітніх округів розкриті у працях В.Вершиніна, І. Ветрова, М. Гур'янової, І. Осадчого, О. Пастовенського, І.Реморенка, М. Романенка та інших учених.

Унормування здобутків педагогічної науки та практики в цій царині, їх узго-

дження з діючими нормами законодавства в галузі освіти було здійснено спочатку в примірному Положенні про освітній округ, затвердженому наказом МОН України від 05.04.2006 р. № 267 [7], а нині – в Положенні про освітній округ, затвердженому постановою КМ України від 27.08.2010 р. № 777 [5].

Прийняття цих документів мало вагоме практичне значення та сприяло масовому руху щодо створення в Україні великої кількості (нині близько 1,5 тис.) освітніх округів у сільській місцевості. Водночас потрібно зазначити, що ні наявні результати наукових досліджень із цього питання, ні діючі нормативні документи не уможливили практичного вирішення проблеми якості освіти та її доступності для сільського населення країни повною мірою. Переконані, що запропонована нами в 1999 році ідея передавання від окремої сільської школи до територіальної системи освіти зобов'язань та повноважень суб'єкта гарантій конституційного права на якісну освіту є революційною та вимагає глибоких змін на рівні сутнісної реформи, а не локального вдосконалення чи декоративної надбудови [3].

На жаль, у чинному Положенні про освітній округ [5] не повною мірою враховано глибину внутрішніх суперечностей територіальних систем освіти, особливо у сфері управління; воно характеризується категоричністю наявних у ньому тверджень, які в педагогічній науці поки що визначені лише концептуально. Відповідно до положень зазначеного документа не допускається існування альтернативних організаційних форм освітніх округів, а тому подальший творчий пошук обмежено. Натомість на практиці вже мають місце випадки перевірочних регіональними органами управління освітою відповідності освітніх округів, створених у різні роки, діючому нині Положенню про них та безапеляційні доручення щодо приведення практики у відповідність до

існуючих норм. Самі ж керівники навчальних закладів та місцевих органів управління освітою мають серйозні проблеми як на етапі створення освітніх округів, так і в забезпеченні їх ефективного функціонування та розвитку.

Мета статті – розробити теоретико-технологічні засади ефективного управління освітніми округами сільської місцевості.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність освітнього округу як нової мережевої організаційної форми територіальної системи загальної середньої освіти.
2. Визначити та обґрунтувати структуру системи управління освітнім округом.
3. Розробити зразки основної ділової документації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У своїх дослідженнях ми вперше в Україні запропонували трактувати освітній округ як освітню макроінституцію мережевого типу, яка забезпечує формування збагаченого освітнього середовища, в якому учні сільського регіону здобувають загальну середню освіту, та розробили основні засади функціонування територіальних освітніх округів [2]. Таке розуміння округу принципово вирізнялося від тлумачень поняття „шкільний округ” російськими педагогами як території обслуговування сільської школи, яка залишилася після реструктуризації малих сільських шкіл. Тому нами було запропоновано використовувати інші загальні поняття: не шкільний, а освітній округ і районний освітній округ зокрема, яких в українській та російській педагогічній літературі на той час не було. На жаль, і нині, особливо в середовищі управлінців регіонального та вищих рівнів, під освітніми округами продовжують розуміти території без шкіл відповідного ступеня або ті, які дору-

чили обслуговувати одній чи декільком школам I-III ступенів.

Тому для розкриття сутності освітнього округу надаємо додаткові пояснення. Вважаємо, що *освітнє середовище учня*, тобто сукупність освітніх ресурсів, умов і впливів, у яких учень здобуває освіту, існує як інституційне освітнє середовище (ІОС), що спеціально створюється завдяки діяльності окремих освітніх інституцій (ОІ) та цілісних освітніх систем (ЦОС), і як фонове освітнє середовище (ФОС), що існує стихійно або завдяки спрямованим діям суб'єктів, які знаходяться за межами власне педагогічних систем.

Під *рівноважним стаціонарним станом* системи розуміємо такий її стан, при якому залишаються незмінними значення макропараметрів, а саме: складу, структури, функцій, технологій, продуктів виходу тощо.

Для утримання елементів, компонентів та інституційного освітнього середовища учня в цілому в рівноважному стаціонарному стані створюються спеціальні інструменти – освітні інституції. Така необхідність є об'єктивною, адже привнесені суб'єктами освітньої діяльності (учнями, їх батьками, вчителями, суспільством – соціумом і державою) ресурси та самі їх дії завжди неузгоджені як за номенклатурою, потужністю, так і за часовими та іншими параметрами.

Щодо освітньої інституції, то розглядаємо її як освітню установу, навчальний заклад або частину, підрозділ установи, закладу, а також їх об'єднання.

Логічним є виділення кількох *типів освітніх інституцій*:

- *освітні інституції першого типу*, або мікроінституції (ОІ1). Це найменші частини (елементи) освітніх установ, навчальних закладів або органів управління освітою. До ОІ1 належать навчально-виховні моменти, а саме: навчальні та виховні завдання, доручення, оцінювання, консультування тощо;

- *освітні інституції другого типу*, або мезоінституції (ОІ2). Це компоненти (підрозділи) навчальних закладів, освітніх установ або органів управління освітою. До ОІ2 належать навчально-виховне заняття, навчально-виховний курс, навчальний рік, ступінь школи тощо;

- *освітні інституції третього типу*, або макроінституції (ОІ3). Це окремі навчальні заклади, установи освіти, органи управління освітою, а також їх асоціації (співтовариства, об'єднання, комплекси), які функціонують як цілісні системи.

Найвищим рівнем інтеграції освітніх інституцій у цілісних освітніх системах є спільне використання (кооперація) ресурсів і можливостей, а також узгодження (координація) функціонування й розвитку. Тому під *освітніми мережами* ми розуміємо цілісні освітні системи (а також їх підсистеми), між освітніми інституціями яких існують горизонтальні й вертикальні зв'язки кооперації ресурсів і можливостей, а також координація функціонування й розвитку.

Отже, **освітній округ** – це освітня макроінституція мережевого типу, яка дає змогу формувати й утримувати в рівноважному стаціонарному стані інституційне освітнє середовище учня, у якому учень сільського регіону, вибудовуючи власну освітню траєкторію, здобуває загальну середню освіту.

Враховуючи результати проведеного аналізу та великий досвід створення та управління освітніми округами *стверджуємо, що*:

1. Освітні округи як комплекси, об'єднання або товариства навчальних закладів можуть бути як договірними, тобто утворюватися на добровільних засадах за ініціативи самих суб'єктів округу, діяти на основі установчого договору, затвердженого їх засновниками (власниками), і не мати обов'язкових та додаткових органів управління, так і статут-

ними, створеними на основі рішення засновників (власників) про їх утворення, а тому діяти на основі статуту (положення) і мати обов'язкові та додаткові органи управління.

2. До системи органів управління освітніми округами входять обов'язкові органи управління (вищий орган управління (загальні збори учасників) та виконавчий орган (колективний, тобто правління, дирекція або одноосібний – директор, президент тощо), а також додаткові органи управління (наглядова або громадська рада, різні комісії тощо).
3. Системи управління освітніми округами повинні відповідати нормам чинного законодавства України (зокрема Цивільного кодексу України), бути оптимальними для кожного виду округу, а тому можуть різнитися між собою за структурою, функціями, організаційними механізмами управління тощо.
4. Для забезпечення розвитку та модернізації освітніх округів, які функціонують, доцільно використовувати технологію спрямованого розвитку освітніх систем із застосуванням каскадних програм розвитку [4].

Після розкриття сутності освітнього округу стає зрозуміло, що для одержання високих освітніх результатів усі учасники освітнього процесу (учні, їх батьки, вчителі, суспільство в особі спільнот і держави) повинні мати достатньо можливостей діяти активно, максимально використовувати наявні індивідуальні ресурси, повною мірою враховувати неповторність ситуацій у сучасному мінливому світі, тобто бути повноправними суб'єктами освітньої діяльності. Це досягається лише тоді, коли управління освітніми інституціями всіх рівнів є державно-громадським, тобто таким, у якому оптимально узгоджуються та поєднуються потреби, цілі, дії держави, суспільства та індивіда.

Тому державно-громадський характер управління є однією з основних характеристик ефективної системи управління освітнім округом як сучасної мережевої освітньої макроінституції.

До сукупності **принципів державно-громадського управління освітнім округом** відносимо принципи науковості; цілеспрямованості; єдності адміністративного управління та самоврядування; безперервності та різноманітності освіти; доступності для кожного громадянина форм і типів освітніх послуг, що надає округ; демократизму; персональної відповідальності та колегіальності в пошуках розв'язання існуючих проблем.

Труднощі на етапах створення освітніх округів і в забезпеченні їх ефективного функціонування зумовили здійснення детального аналізу системи органів управління освітнім округом, зміст якої розкрито в Положенні про освітній округ [5].

Нами виявлено такі **органи управління освітнім округом**: загальні збори працівників суб'єктів округу, спільне засідання педагогічної ради суб'єктів округу, рада округу, керівники суб'єктів округу.

З'ясовано, що в Положенні про освітній округ [5] не передбачено ні необхідність та порядок прийняття рішення про створення (ліквідацію) округу засновниками (власниками) суб'єктів округу, ні укладення суб'єктами округу установчого договору, а лише визначено, що *округ – добровільне об'єднання навчальних закладів (п.1), та що положення про округ затверджується органом управління освітою (п.14), а організація навчально-виховного процесу в окрузі регламентується договором про спільну освітню діяльність (п.23).*

У Положенні також лише згадується про існування таких органів управління, як *загальні збори працівників суб'єктів округу (п.15), на якому звітує рада округу про свою роботу за рік та спільне засідання педагогічної ради суб'єктів округу (п.33), на якому*

координується (не рідше одного разу на рік) навчально-виховний процес в окрузі (п.33). Усе це свідчить про нерозробленість систем управління освітніми округами, що, безумовно, не сприяє підвищенню якості освітніх послуг, які має надавати ця освітня макроінституція.

У чинному Положенні про освітній округ передбачено, що *рада округу*, засідання якої мають відбуватися за потребою, але не рідше ніж два рази на рік, здійснює наступне:

- розробляє положення про округ (п.14);
- подає пропозиції щодо перерозподілу навчальних годин між навчальними закладами; організації навчально-виховного процесу, маршрутів шкільних автобусів, діяльності міжбібліотечного абонементу (п.15);
- координує проведення виховної роботи, позаурочної, гурткової, акційної роботи, організації дозвілля (п.15);
- сприяє діяльності соціальної, психологічної та логопедичної служби (п.15);
- координує методичну роботу (п.15);
- затверджує спільний план роботи (п. 24);
- звітує про свою діяльність на загальних зборах працівників суб'єктів округу (п.15).

Стосовно *керівників* як суб'єктів управління зазначено, що вони:

- погоджують положення про округ (п. 14);
- розробляють спільний план роботи (п. 24);
- складають єдиний робочий навчальний план суб'єктів округу (п. 26);
- погоджують єдиний робочий план суб'єктів округу, режим роботи, розклад навчальних занять, маршрути шкільних автобусів (п. 31);
- вносять пропозиції щодо визначення опорних закладів округу,

напрямів диференціації (профілів навчання) в них (п. 9).

У ході аналізу чинного Положення про освітній округ з'ясовано, що органи управління округом взаємодіють із *місцевим органом управління освітою*, який:

- затверджує положення про округ (п.14);
- затверджує єдиний робочий навчальний план суб'єктів округу, режим роботи, розклад навчальних занять, маршрути шкільних автобусів (п. 31);
- визначає опорні заклади округу та напрями диференціації (профілі навчання) в них (п. 9).

Отже, у чинному Положенні про освітній округ не визначено процедуру створення (ліквідації) округу та роль засновників (власників) суб'єктів округу в цьому процесі, а також порядок прийняття ними відповідних рішень; відсутнє поняття установчого договору (угоди) про створення освітнього округу; не названо вищого, виконавчого та додаткових органів управління округом, не окреслено їх функції, повноваження, особливості взаємодії та підпорядкування. Натомість згадується *договір про спільну освітню діяльність* (п. 8) та *загальні збори працівників суб'єктів округу* (п. 15). Ці поняття важко узгоджуються із нормами Цивільного кодексу України щодо установчого договору та загальних зборів учасників об'єднання, адже договір про той чи інший вид діяльності (у даному випадку – освітньої) не замінить установчий договір, а суб'єктами освітнього округу є заклади, установи й організації, а не їх працівники. Щож до ролі засновників (власників) суб'єктів округу, які не належать до сфери освіти, то їх роль взагалі не визначена.

Обґрунтованим вважаємо висновок про те, що в практичній діяльності зі створення та організації діяльності освітніх округів нині доцільно керуватися не лише чинним

Положенням про освітній округ, а й більш загальними нормами: чинним законодавством України, зокрема Цивільним та Господарським кодексами, а також іншими законодавчими та нормативними документами, зокрема нормами Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом МОН України від 02.11.2000 р. № 522. Тому діяльність зі створення та забезпечення функціонування освітніх округів нині може існувати лише як інноваційна освітня діяльність.

Науково та юридично обґрунтованим є такий порядок створення освітнього округу:

1. Прийняття рішення засновниками (власниками) суб'єктів округу про надання дозволу на створення округу.
2. Укладання суб'єктами округу договору про спільну освітню діяльність.
3. Затвердження місцевим органом управління освіти положення про округ.

Система органів управління освітнього округу має бути розкрита в договорі про спільну освітню діяльність і положенні про округ та складатися із вищого, виконавчого та додаткових органів управління [1].

Вищим органом управління освітнього округу є загальні збори суб'єктів округу, представлені їх керівниками. Загальні збори суб'єктів округу проводить президент та голова зборів, яких обирають простою більшістю голосів. Цей орган управління працює на громадських засадах та виконує такі *функції*:

- розроблення договору про спільну освітню діяльність, внесення до нього змін;
- прийняття нових суб'єктів та виключення суб'єктів зі складу округу;
- створення системи органів управління округом, формування персонального складу виконавчого

та додаткових органів управління округом;

- затвердження переліку освітніх послуг, які надає округ;
- затвердження перспективного та річних планів роботи округу;
- внесення пропозицій до місцевого органу управління освітою щодо фінансування суб'єктів округу, розроблення спільних програм (проектів) тощо;
- заслуховування звітів виконавчого та додаткових органів управління округом про роботу впродовж навчального року та інших періодів.

Виконавчим органом освітнього округу є правління (дирекція) округу, на чолі з директором (президентом) округу. Якщо округ має один опорний навчальний заклад, то виконання функцій директора (президента) округу доручається директору опорного навчального закладу, якщо ж кілька опорних закладів – одному з їх директорів. До правління (дирекції) округу входять представники адміністрації суб'єктів округу (по одному з кожного закладу) та адміністрація опорного навчального закладу в повному складі. Правління (дирекція) освітнього округу працює на постійній основі, а члени правління отримують за свою роботу в правлінні доплату до їх посадових окладів.

Правління (дирекція) округу виконує такі функції:

1. Вирішує питання поточної діяльності:

- організовує неперервний навчально-виховний процес у частині здійснення його міжшкільних форм;
- розробляє та подає на затвердження до місцевого органу управління освітою єдиний робочий навчальний план округу, маршрути руху шкільних автобусів;
- розробляє розклад навчальних занять у частині організації міжшкільних форм навчально-виховної роботи;

- розробляє та подає на затвердження до загальних зборів суб'єктів округу план роботи округу на навчальний рік у частині організації міжшкільних форм навчально-виховної роботи;
- готує та подає до загальних зборів суб'єктів округу щорічний звіт про роботу округу впродовж навчального року та інших періодів.

2. Готує та подає до загальних зборів суб'єктів округу пропозиції щодо удосконалення всіх сфер діяльності округу.

Директор (президент) освітнього округу входить до складу правління округу та виконує такі функції:

1. Здійснює керівництво правлінням округу щодо виконання покладених на нього функцій.

2. Представляє інтереси округу в стосунках із органами влади, громадськістю, установами та організаціями.

3. Підписує документи, які розробляє правління округу.

4. Відповідає за ведення документації округу.

5. Звітує перед загальними зборами суб'єктів округу про роботу правління округу впродовж навчального року та інших періодів.

Одним із додаткових органів управління освітнього округу може бути *наглядова рада округу*, яка працює на громадських засадах і до складу якої входять представники

місцевого органу управління освітою, громад населених пунктів, на території яких суб'єкти округу здійснюють освітню діяльність, батьківських громад суб'єктів округу. Наглядову раду очолює голова наглядової ради, який організовує роботу ради, підписує прийняті нею документи, представляє її інтереси.

Цей орган управління виконує такі функції:

- контролює дотримання положень договору про спільну освітню діяльність, якість та доступність освітніх послуг, які надає округ;
- вносить пропозиції до загальних зборів округу щодо коригування переліку освітніх послуг, які надає округ, та вдосконалення всіх сфер діяльності округу;
- вносить до місцевого органу управління освітою пропозиції щодо матеріального стимулювання працівників округу, їх нагородження тощо.

На підставі аналізу здобутків педагогічної науки та практики створення та забезпечення ефективного функціонування освітніх округів з'ясовано, що система основної ділової документації освітнього округу повинна складатися з Положення про конкретний освітній округ, затвердженого місцевим органом управління освітою (Додаток 1) та Договору про спільну освітню діяльність, поданого нижче.

ДОГОВІР про спільну освітню діяльність

м./с. _____ „ ____ ” _____ 20__ р.

Суб'єкт округу-1: _____

в особі керівника (директора) _____
Назва суб'єкта округу

який діє на підставі _____,
Прізвище, ім'я, по батькові

Суб'єкт округу-2: _____

в особі керівника (директора) _____
Назва суб'єкта округу

який діє на підставі _____,
Прізвище, ім'я, по батькові

.....
Положення /статуту

далі разом за текстом цього Договору – Суб'єкти округу, керуючись Конституцією України,

Законами України „Про освіту”, „Про дошкільну освіту”, „Про загальну середню освіту”, „Про професійно-

технічну освіту”, „Про вищу освіту”, „Про позашкільну освіту”, Положенням про освітній округ, затвердженим постановою КМ України від 27.08.2010 року № 777, уклали цей договір про наступне:

1. Предмет і мета Договору

1.1. Суб'єкти округу за цим Договором зобов'язуються шляхом об'єднання (кооперації) ресурсів та узгодження (координації) діяльності спільно діяти у сфері освітньої діяльності з метою:

1.1.1. Організації в межах

Назва (и) адміністративно-територіальної (них) одиниці (ць)

ефективної системи освіти.

1.1.2. Забезпечення рівного доступу дітей відповідного віку до якісної дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти, допрофесійного навчання незалежно від місця їх проживання.

1.1.3. Ефективного використання творчого потенціалу педагогічних працівників навчальних закладів.

1.1.4. Рационального використання навчально-методичної, матеріально-технічної бази суб'єктів округу, її зміцнення та модернізації.

2. Взаємні обов'язки сторін

2.1. Для досягнення мети Договору Суб'єкти округу зобов'язуються:

2.1.1. Обмінюватися наявною у них інформацією щодо аспектів спільної освітньої діяльності.

2.1.2. Надавати на пільгових умовах у спільне використання або у використанні окремих Суб'єктів

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____
 Назва місцевого органу управління освітою
 „___” _____ 20___ № _____

Положення

про _____ округ
 Назва освітнього округу

Розділ 1. Загальні положення.
 Розділ 2. Порядок утворення освітнього округу.
 Розділ 3. Структура освітнього округу.
 Розділ 4. Права суб'єктів освітнього округу.
 Розділ 5. Обов'язки суб'єктів освітнього округу.
 Розділ 6. Органи управління освітнього округу.
 Розділ 7. Організація навчально-виховного процесу в освітньому окрузі.
 Розділ 8. Фінансування освітнього округу.
 Розділ 9. Порядок реорганізації та ліквідації освітнього округу.
 Розділ 10. Інші положення.

Голова ради освітнього округу _____
 Підпис Ініціали, прізвище

ПОГОДЖЕНО
 Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____
 Назва місцевого органу управління освітою
 _____ 20___ № _____

Єдиний робочий навчальний план

суб'єктів _____ округу
 Назва освітнього округу
 на _____ навчальний рік

Вступ
 Пояснювальна записка
 Навчальний план (міжшкільні форми навчально-виховного процесу)

№ п/п	Назва навчального предмета	Тип навчального курсу	Кількість годин на тиждень	Назва навчального закладу	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя

ПОГОДЖЕНО
 Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін

Директор школи, ліцею, гімназії № 6 2013

Додаток 3

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення ради _____ округу
Назва освітнього округу
„___” _____ 20__ № _____

Спільний перспективний план роботи

суб'єктів _____ округу
Назва освітнього округу
на _____ роки

1. Вступ.

2. Функціонування та розвиток освітнього округу:

Організація міжшкільних форм навчально-виховного процесу:

- навчання;
- виховання;
- позашкільна освіта (гуртки, секції, клуби тощо);
- дапрофесійна підготовка;
- професійне навчання;
- методична робота;
- управління освітнім округом.

3. Зміцнення та модернізація матеріально-технічної бази:

- будівництво, реконструкція, капітальний ремонт будівель;
- придбання обладнання та ТЗН;
- придбання шкільних автобусів.

ПОГОДЖЕНО

Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення ради _____ округу
Назва освітнього округу
„___” _____ 20__ № _____

Спільний план роботи

суб'єктів _____ округу
Назва освітнього округу
на _____ навчальний рік

1. Вступ.

2. Функціонування і розвиток освітнього округу:

Організація міжшкільних форм навчально-виховного процесу:

- навчання;
- виховання;
- позашкільна освіта: гуртки, секції, клуби тощо;
- допрофесійна підготовка;
- професійне навчання;
- методична робота;
- управління освітнім округом.

3. Зміцнення та модернізація матеріально-технічної бази:

- будівництво, реконструкція, капітальний ремонт будівель;
- придбання обладнання та ТЗН;
- придбання шкільних автобусів.

ПОГОДЖЕНО

Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи й печатки Сторін

округу матеріальні цінності (приміщення, обладнання, транспортні засоби тощо), фінанси (об'єднувати, перерозподіляти бюджетні та позабюджетні кошти) і кадрові ресурси (сприяти виконанню працівниками спільних доручень, відправленню їх у відрядження, направленню на роботу в інші навчальні заклади й установи освіти округу, змінювати з цією метою власні розклади навчальних занять і режими роботи тощо).

2.1.3. Разом з іншими суб'єктами округу здійснювати спільну освітню діяльність, передбачену в Розділі 1 Договору, постійно ініціювати та підтримувати процеси інтеграції ресурсів та координації зусиль.

Для цього підтримувати та розвивати мережу міжшкільних факультативів та курсів за вибором за рахунок об'єднання та перерозподілу годин варіативної частини річних навчальних планів; підтримувати зусилля Суб'єктів округу щодо створення спеціалізованих підрозділів (профільних класів, навчальних курсів, інтернатів для учнів старших класів тощо); узгоджено проводити методичну роботу з педагогічними кадрами, сприяти зростанню їх професійної майстерності; спільно сприяти створенню мережі навчальних закладів та їх філіалів, які здійснюють професійну або вищу освіту.

2.1.4. Не зводити співробітництво лише до дотримання вимог у сфері спільної освітньої діяльності, визначеної в Розділі 1 Договору, а вживати всіх необхідних заходів для до-

сягнення всіма Суб'єктами округу їх статутних цілей, діяти на засадах співробітництва і взаємодопомоги.

2.1.5. Неухильно виконувати рішення органів управління освітнім округом, прийняті в межах їх компетенцій та у спосіб, визначений цим Договором.

2.2. Спільна освітня діяльність Суб'єктів округу здійснюється відповідно до таких основних обов'язкових документів освітнього округу.

2.2.1. Положення про

Назва освітнього округу

округ (Додаток 1).

2.2.2. Єдиного робочого навчального плану Суб'єктів округу (Додаток 2).

2.2.3. Спільного плану роботи освітнього округу (Додатки 3 і 4).

2.2.4. Режиму роботи Суб'єктів округу (Додаток 5).

2.2.5. Розкладу навчальних занять Суб'єктів округу (Додаток 6).

2.2.6. Маршрутів шкільних автобусів (Додаток 7).

2.3. Основні обов'язкові документи освітнього округу:

2.3.1. Містять інформацію лише про міжшкільні форми спільної освітньої діяльності Суб'єктів округу (навчання, виховання, розвиток учнів (вихованців), методична робота, управління тощо).

2.3.2. Погоджуються усіма керівниками Суб'єктів округу та затверджуються наказами місцевого органу управління освітою.

2.3.3. До основних обов'язкових документів освітнього округу можуть вноситися зміни, доповне-

ння та уточнення в порядку, що співпадає з порядком їх погодження та затвердження.

2.4. Основні обов'язкові документи освітнього округу (2.2.2. – 2.2.6.) є невід'ємною частиною цього Договору та розробляються на кожний навчальний рік.

ЗАТВЕРДЖЕНО		Додаток 5
Рішення ради	_____	округу
„___” _____	Назва освітнього округу 20__	№ _____
Режим роботи		
суб'єктів	_____	округу
	Назва освітнього округу	
	на _____	навчальний рік
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ. 2. Тривалість навчального року, семестрів, канікул. 3. Тривалість робочого тижня. 4. Змінність роботи . 5. Режим роботи для педагогічного та технічного персоналу. 6. Тривалість уроків. 7. Розклад дзвінків. 8. Розклад масових заходів (вказують дні тижня і тиждень місяця, в які проводяться міжшкільні форми навчальної, виховної та методичної роботи, засідання органів управління освітою тощо). 		
ПОГОДЖЕНО		
Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін		

ЗАТВЕРДЖЕНО		Додаток 6
Начальник управління (відділу) освіти	_____	
	Підпис Ініціали, прізвище	
М.П.		
Розклад навчальних занять		
суб'єктів	_____	округу
	Назва освітнього округу	
	в _____	навчальному році
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ. 2. Розклад навчальних занять (міжшкільні форми навчально-виховного процесу): <ul style="list-style-type: none"> ● назва навчального заняття; ● місце проведення навчального заняття (назва навчального закладу); ● час проведення навчального заняття. 		
ПОГОДЖЕНО		
Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін		

3. Обов'язки Суб'єкта округу-1

3.1. Суб'єкт округу-1 є опорним навчальним закладом освітнього округу та зобов'язується:

3.1.1. Забезпечувати допрофільну підготовку та профільне навчання.

3.1.2. Концентрувати й ефективно використовувати кадрові, інформаційні, матеріальні, фінансові ресурси, спрямовані на задоволення освітніх потреб учнів.

3.1.3. Надавати методичну допомогу Суб'єктам округу за напрямками діяльності.

3.1.4. Упроваджувати інноваційні технології в навчально-виховний процес.

3.1.5. Сприяти створенню єдиної системи виховної роботи.

3.1.6. Організувати співпрацю з Суб'єктами округу,

іншими підприємствами, закладами, установами тощо в порядку, визначеному радою округу.

3.1.7. Інші обов'язки _____ .

4. Обов'язки інших Суб'єктів округу

Обов'язки Суб'єкта округу -2: _____ .

Обов'язки Суб'єкта округу -N: _____ .
.....

5. Ведення спільних справ

5.1. Ведення спільних справ за цим Договором здійснюється Суб'єктами округу за їх спільною згодою, відображеною в:

5.1.1. Основних обов'язкових документах освітнього округу (п.2.2.1. – 2.2.6).

5.1.2. Рішеннях ради округу, прийнятих на засіданні або шляхом письмового опитування (факс, електронна пошта).

5.2. Безпосереднє керівництво спільною освітньою діяльністю за цим Договором, а також ведення спільних справ, доручається адміністрації Суб'єкта округу - 1.

5.3. Суб'єкт округу-1 є повноважним представником інших Суб'єктів округу щодо здійснення спільної освітньої діяльності, керує всією спільною освітньою діяльністю та виконує всі необхідні дії та акти для досягнення поставленої за цим Договором мети та представляє інтереси інших Суб'єктів округу щодо спільної освітньої діяльності перед третіми особами, крім випадків, встановле-

Додаток 7

ПОГОДЖЕНО Начальник відділення ДАІ по обслуговуванню Назва адміністративного району _____	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ _____ Назва місцевого органу управління освітою _____ 20__
Підпис Ініціали, прізвище _____ 20__	№ _____

Маршрут шкільного автобуса № _____

1. План-схема маршруту.
2. Графік руху шкільного автобуса.

Підвезення до місця навчання		Відвезення додому	
Назва зупинки	Час вибуття	Назва зупинки	Час прибуття

Додатки (списки учнів навчальних закладів, які підвозяться шкільним автобусом, затверджені директорами навчальних закладів і скріплені печаткою).

ПОГОДЖЕНО

Дата, посади керівників, назви Суб'єктів округу, підписи та печатки Сторін

них законодавством України та цим Договором.

5.4. Інші Суб'єкти округу мають право здійснювати контроль за діяльністю Суб'єкта округу-1 у визначений радою округу спосіб.

6. Внески Суб'єктів округу

6.1. Внесок Суб'єкта округу-1:

- 6.1.1. Грошові кошти _____ .
- 6.1.2. Приміщення _____ .
- 6.1.3. Обладнання _____ .
- 6.1.4. Транспортні засоби _____ .

6.2. Внесок інших Суб'єктів округу:

- 6.2.1. Внесок Суб'єкта округу-2:
- 6.2.1.1. Грошові кошти _____ .
- 6.2.1.2. Приміщення _____ .
- 6.2.1.3. Обладнання _____ .
- 6.2.1.4. Транспортні засоби _____ .

7. Права Суб'єктів округу

7.1. Право на добровільне об'єднання в освітній округ та вихід із нього.

7.2. Право на участь в управлінні та веденні спільної освітньої діяльності.

7.3. Право на інформацію щодо умов, змісту та результатів спільної освітньої діяльності.

7.4. Право на використання результатів спільної освітньої діяльності та на врахування індивідуального вкладу в спільну справу кожним Суб'єктом округу.

7.5. Інші права

8. Особливості здійснення спільної освітньої діяльності

8.1. Усі особливості спільної освітньої діяльності обумовлюються в основних обов'язкових документах освітнього округу (п. 2.2.1 – 2.2.6), а також у рішеннях органів управління освітнім округом у межах їх повноважень.

8.2. Участь у здійсненні визначеного радою округу виду спільної освітньої діяльності для Суб'єкта округу є обов'язковою.

8.3. Рішення з різних питань спільної діяльності приймаються з урахуванням можливості одержання при цьому найбільшої користі для учнів (вихованців) та працівників Суб'єктів округу.

8.4. Під час здійснення конкретних справ спільної освітньої діяльності можуть (не можуть) обмежуватися права (Розділ 6) та розширюватися обов'язки (Розділи 3 і 4) Суб'єктів округу.

8.5. Інші особливості

9. Управління освітнім округом

9.1. Основні засади діяльності

Назва освітнього округу
 визначаються Положенням про

Назва освітнього округу
 (Додаток 1), розробленим радою округу, погодженим з усіма керівниками Суб'єктів округу та затвердженим місцевим органом управління освітою.

Положення про _____
Назва освітнього округу

розробляється на підставі Положення про освітній округ, затвердженого постановою КМ України від 27.08.2013 р. № 777 та цього Договору про спільну освітню діяльність.

9.2. Структура органів управління освітнього округу передбачає наявність вищого, виконавчого та додаткових органів управління _____.

Назва освітнього округу
 Структура, завдання та функції органів управління освітнього округу визначається положенням про _____.

Назва освітнього округу
 9.3. Вищим органом управління освітнього округу є рада освітнього округу, яка формується з керівників суб'єктів округу та приймає рішення лише на основі консенсусу – одноголосного прийняття рішень представниками всіх Суб'єктів округу.

9.4. Виконавчий орган управління освітнього округу створюється на базі адміністрації опорного навчального закладу освітнього округу – Суб'єкта округу-1, або його функції виконує адміністрація Суб'єкта округу-1.

9.5. Додаткові органи управління освітнього округу можуть існувати у вигляді піклувальних, наглядових або експертних рад, спільних засідань педагогічної ради Суб'єктів округу, за-

гальних зборів працівників Суб'єктів округу тощо.

9.6. Зміни до Положення про освітній округ, структури, функцій та завдань органів управління освітнього округу вносяться за поданням Суб'єктів округу, його органів управління і затверджуються місцевим органом управління освітою.

10. Витрати сторін за цим Договором

10.1. Витрати Суб'єкта округу, які здійснено внаслідок його самостійної освітньої діяльності, покриваються за рахунок його власного майна та коштів.

10.2. Витрати суб'єктів округу, які здійснено внаслідок їх спільної освітньої діяльності, покриваються за рахунок спільного майна та коштів, наданих у спільне використання Суб'єктами округу згідно з Розділом 5 цього Договору.

10.3. У разі браку спільного майна та коштів для покриття витрат, що виникли в результаті спільної освітньої діяльності, це покриття здійснюється Суб'єктами округу пропорційно за рішенням ради округу.

11. Термін дії цього Договору

11.1. Цей Договір починає діяти з моменту його підписання та діє до "_____ 20__ р.

11.2. Термін дії Договору може бути продовжений Суб'єктами округу за взаємною згодою, оформленою в письмовому вигляді за участю всіх Суб'єктів округу.

11.3. Суб'єкти округу усвідомлюють, що їх спільна освітня діяльність здійснюється у складних умовах постійних змін, що підвищує ступінь ризику щодо ефективності та результативності їхньої діяльності. У зв'язку з цим Суб'єкти округу залишають за собою право на дострокове припинення дії цього Договору через зміни законодавства, економічної та демографічної ситуації тощо.

11.4. Про намір припинити дію цього Договору Суб'єкт округу зобов'язаний повідомити раду округу письмово, додавши до повідомлення рішення ради навчального за-

ладу. Припинення дії Договору для суб'єктів округу є добровільним і може здійснюватися лише з _____
Дата

поточного року за наявності повідомлення про намір розірвати Договір до _____ попереднього року.

Дата

Процедура припинення дії цього Договору для конкретного Суб'єкта округу встановлюється на засіданні ради округу.

Після припинення дії Договору для окремого Суб'єкта округу Договір залишається чинним для всіх інших Суб'єктів округу.

11.5. Діяльність _____
Назва освітнього округу

припиняється:

- а) за рішенням Суб'єктів округу;
- б) за рішенням суду;
- в) за інших підстав, передбачених чинним законодавством України.

12. Інші умови

12.1. Цей Договір існує в одному екземплярі.

Усі Суб'єкти округу мають його копії, завірені керівником місцевого органу управління освітою.

12.2. Звітність (зокрема і фінансова) про діяльність _____
Назва освітнього округу

не встановлюється (встановлюється, вказати конкретно).

12.3. Контроль з боку держави за діяльністю _____

Назва освітнього округу

здійснюється відповідно до чинного законодавства.

12.4. У всьому іншому Суб'єкти округу керуються чинним на території України законодавством.

12.5. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, а також укладені раніше угоди щодо окремих аспектів спільної освітньої діяльності, втрачають юридичну силу.

13. Юридичні адреси і підписи керівників Суб'єктів округу, затверджені печаткою:

.....

ВИСНОВКИ

1. До чинного Положення про освітній округ необхідно внести зміни щодо приведення запропонованої в ньому системи управління округом до вимог законодавства України, здобутків педагогічної науки та практики.
2. Для створення та забезпечення ефективного функціонування освітніх округів необхідно користуватися нормами Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом МОН України від 02.11.2000 р, № 522 [6], та організувати таку діяльність лише як інноваційну з використанням окремих норм чинного положення про освітній округ [5].
3. Управління округом повинно мати державно-громадський характер.
4. Система органів управління округом повинна обов'язково включати в себе вищий, виконавчий та додаткові органи управління.
5. Розроблені зразки основної ділової документації освітнього округу повною мірою упорядковують процеси створення та функціонування освітнього округу, забезпечують покращення якісних і кількісних характеристик результатів навчально-виховної діяльності та відповідають вимогам чинного Положення про освітній округ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Осадчий І.Г. Освітній округ: теоретико-технологічні засади ефективного управління [Електронний ресурс] / І.Г. Осадчий // Народна освіта. – 2012. – Вип. 3. – Режим доступу: www.narodnaosvita.kiev.ua.
2. Осадчий І.Г. Основні засади функціонування територіальних освітніх округів у сільській місцевості / І.Г. Осадчий // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 5-6. – С. 118-131.
3. Осадчий І. Г. Проектно-модульний підхід до моделювання та організації функціонування системи загальної середньої освіти сільського адміністративного району / І.Г. Осадчий // Директор школи. – 1999. – № 18. – С. 3.
4. Осадчий І. Г. Спрямований розвиток освітніх систем: теорія, технологія, практика: Монографія. І.Г. Осадчий. – К. : Інформатодор. – 2013. – 436 с.
5. Положення про освітній округ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/8841>.
6. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000, № 522 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.
7. Примірне положення про освітній округ, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 05.04.06 № 267 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.

Иван Осадчий

Образовательный округ: система управления и образцы основной деловой документации

В статье проанализировано действующее положение об образовательном округе, выявлены противоречия, разработаны теоретико-технологические основы системы управления и образцы основной деловой документации образовательного округа.

Ключевые слова: образовательный округ, высший, исполнительный и дополнительные органы управления округа, договор о совместной образовательной деятельности.

Ivan Osadchy

Educational district: management system and samples of basic business documents

The article analyzes the current regulation for the educational district, the contradictions are identified, theoretical and technological foundations of system of management, and samples of basic business documents for educational district are developed.

Key words: educational district, the higher, executive, and additional regulatory bodies of the district, partnership agreement on joint educational activities.